

Per in center da cumpetenzza per forza idraulica

La regenza è pronta d'acceptar l'incumbensa da deputà Marcus Caduff (pcd Lumnezia)

DA MARTIN CABALZAR

■ **La regenza grischuna sustegn da princip la proposta d'installar en il Grischun in center da cumpetenzza per forza idraulica en il rom dal plan d'acziun «Perscrutaziun coordinada da l'energia en Svizra». Ella sustegn uschia l'incumbensa da deputà Marcus Caduff (pcd Lumnezia) che è vegnida consegnada da 78 deputadas e deputads.** Sco quei che deputà *Marcus Caduff* constatescha ha la confederaziun augmentà essenzialmain ils meds finansials per la perscrutaziun da l'energia per sustegnair scientificamain la sortida or da l'energia solara. Cun il plan d'acziun «Perscrutaziun coordinada da l'energia en Svizra» propona il cussegl federal en sia strategia d'energia 2050 mesiras da promoziun liadas a l'intent da rinforzar la perscrutaziun da l'energia per ils onns 2013–2016. Il plan d'acziun prevedia da construir set centers da cumpetenzza colliads tranter las universitads. Quests centers duain sa deditgar a temas centrals sco l'effizienz energetica, las raits, l'accumulaziun, il provedimet d'electricitad e las dumondas da la mobilitad. Entant che la perscrutaziun tradiziunala da l'energia cumpiglia l'entira chadaina da valurisaziun, da l'exploziun fin al svilup dal product vegn il focus miss tar il plan d'acziun sin la perscrutaziun che s'orientescha a l'applicaziun. En il rom da quest program da promoziun federal possian uschia scolas autas e centers da cumpetenzza cun la participaziun da l'economia privata s'annunziar tar la cumissiun federala per tecnologia ed innovaziun e tar il fondo nazional per tals projects, meniuna Marcus Caduff.

202 milliuns stattan a disposiziun
En las scolas autas participadas duain vegnir stgaffidas grazia als meds finansials supplementars fin l'onn 2020 tut en tut 30 novas gruppas da perscrutaziun inclusiv las professuras correspundentas. Il parlament federal ha deliberà per quest intent e per ils proxims trais onns tut en tut 202 milliuns francs. Marcus Caduff e ses consegnants incumbenseschan la regenza da sclerir sch'il chantun ensemen cun l'economia èn en cas da s'annunziar per

in tal center da cumpetenzza per forza idraulica ed il rom dal plan d'acziun numnà.

Perscrutaziun coordinada da l'energia en Svizra

Tenor la regenza èn dumondas da l'innovaziun tecnologica e da la coordinaziun stadas en il center da l'elavuraziun dal plan d'acziun «Perscrutaziun coordinada da l'energia en Svizra». La finmira saja da sclerir en tge instituziuns ch'il potenzial da perscrutaziun duai

vegnir rinforzà systematicamain per che las innovaziuns tecnologicas e lur introducziun sin il martgà possian sustegnair e segirar che la nova strategia d'energia 2050 vegnia realisada conform al temp. Da l'autra vart hajan ins stui giuditgar tge mesiras da promoziun che garanteschian il meglier la cooperaziun indispensabla tranter la Scola politecnica federala, las scolas autas specializadas e las universitads sin il sector da la perscrutaziun da l'energia.

Centers da cumpetenzza interuniversitars

Ina da las mesiras ch'il cussegl federal propona per rinforzar la perscrutaziun da l'energia cumpiglia l'installaziun da centers da cumpetenzza interuniversitars, ils uschenumnads «Swiss Competence-Centers for Energy Research». Quests centers da perscrutaziun duain – tenor il cussegl federal – vegnir installadas per ils sequents secturs: effizienz, raits e lur cumponentas, sistems d'energia, accumulaziun d'energia, provedimet d'electricitad, economia, ambient, dretg, cumportament, concepts, process e cumponentas effizientas en la mobilitad ed en l'industria sco era biomassa. La publicaziun per installar ils centers da cumpetenzza en quests set champs d'acziun han gi lieu ils 23 da matg 2013.

Center per effizienz d'energia en la HTW

En il Grischun saja la Scola auta per tecnica ed economia a Cuira s'occupada intensivamain cun la strategia d'energia dal chantun e cun il plan d'acziun federal. En quest connex ha il cussegl da questa scola concludì il november 2012 da crear in center per ef-

fizienz d'energia. Cunquai che la strategia da la HTW sa deditgeschia intensivamain al tema central da la perscrutaziun orientada a l'applicaziun en il sector da l'effizienz d'energia haja la HTW dentant betg persequità vinavant il champ d'acziun «provedimet d'electricitad» al qual er il champ da perscrutaziun «forza idraulica» appartegna. Quai avessia duvrà memia blers meds finansials e memia bler personal per installar in agen sector da perscrutaziun cun installaziuns tecnicas e cumpetenzas professiunalas, argumentescha la regenza.

L'installaziun da quest center vegnia ad esser terminada la fin da 2013 e vegnia a cumpigliar ils secturs parziels economia, construcziun ed electrotecnica. Uschia possia quest center stgaffir cumpetenzas davart las dumondas actualas da l'effizienz d'energia sco er render accessiblas questas cumpetenzas a l'economia, als students sco er a la populaziun en furma da perscrutaziun applitgada, d'instrucziun e da servetschs. Anc questa stad vegnia la HTW a decider en tge secturs ch'ella po sa participar a l'installaziun da centers da cumpetenzza ensemen cun la Scola politecnica federala, las universitads e las scolas autas specializadas. Tras questa collavuraziun possia la posiziun da la HTW a Cuira vegnir rinforzada en il sector da la perscrutaziun d'energia. Schebain i reusseschia la finala da rabitschar in dals centers da cumpetenzza a la Scola auta specializada da la Svizra orientala u a la HTW a Cuira vegnia dentant pir a sa mussar, betg l'ultim dependia quai dals meds finansials che las scolas ston generar per pudair stgaffir las cumpetenzas necessarias.

Deputà Marcus Caduff (pcd Lumnezia) e consegnants vuleschan installar en il Grischun in center da cumpetenzza per energia idraulica.

FOTO Y. BÜRKL